

Feminismoaz irakurtzen, euskalgintzako betaurrekoak jantzita

Gure genealogia feministak liburu mardula irakurri berri dut. Baina ezin liburua irakurri jantzita daramatzadan euskalgintzako betaurrekoak erantzi gabe, ezin irakurri behin eta berriro feminismoaren eta euskalgintzaren artean loturak (eta desloturak) egin gabe, ezin irakurri behin baino gehiagotan inbidia latza sentitu gabe.

| TXERRA RODRIGUEZ |

MIREN ARANGURENEK, Edurne Epeldek eta Iratxe Retolazak ondu dute liburua. Euskal feminismoaren barrunbeetan, zoko-mokoetan, eztabaidetan eta jardunbideetan kukutxo bat egiteko bidea errazten du. Eta beste mugimendu batzuekin estekatzeak egiteko.

Gurean talde feministetan hasitako asko amorruek eragina hurreratu ziren haietara, egunero nozitzen zuten zapalketari nolabaiteko erantzuna emateko asmoz. Behin hasita, ordea, militantziarekin bat formatuz joan ziren gazte horiek: diskurtsoak landu, antzeko bizipenak dituztenekin konpartitu, teoria eta praktika berriak ikasi... Esate baterako, Bilboko Santutxu auzoko Iduna elkarteko kide batek honakoa esaten du liburuan: “Auzoan lan egiteko grina piztu zitzaidan, nik beti argi izan dut feminista nintzela. Inguruan nituen jarrera matxistak, txikitatik diskriminazioa pairatu dut, hau barruan eraman izan dut. Garai hartan, hala ere, ez genuen gaiaren inguruko teorizaziorik, bai-zik eta amorrua genuen, zerbait egin nahi genuen”.

Euskalgintzan, ordea, nago barne dinamikari ez zaiola behar besteko garrantzia eman. Gurean aktibismo asko egon da (dago!), baina hausnarketa, diskurtsoa, barne bisio, sentimendu partekatze, bizipen parteka-

tze txikiegia akaso. Zerk bultzatu gintuen euskalgintzan aritzera? Norekin konpartitu ditugu sentimen edo bizipen horiek? Zer sentitzen dugu egunerokoan euskaldun arituz? Zer sentitzea gurako genuke?

Ez naiz ibili emakume taldeetan. Euskara elkarteetan, ordea, bai. Eta horrelakoetan ez dut antzeman gure egoera digeritu eta aldatzeko barne gogoetarik

Ni ez naiz ibili emakume elkarte/taldeetan. Euskara elkarteetan, ordea, bai. Eta horrelakoetan ez dut nik antzeman euskaldun gisa ditugun arazoei buruz berba egiteko paradarik, ez dut antzeman gure arazoei kasu egiten zaienik, ez dut antzeman gure egoera digeritu eta aldatzeko barne gogoetarik. Modu sistematikoan eta antolatuan, behinik behin.

Egia esateko, amorruearen eraginez sortutako neska gazteen talde horietako askok bizitza laburra izan du. Baina liburuan batek baino gehiagok aitortzen du talde horiek

sekulako marka utzi dietela eta euren etorkizuneko bilakaeran ezinbestekoak izan direla. Feminismoaren “eskola” izan direla, alegia. “Eskola” horiek ere beharrezkoak direlakoan nago, ikasi, asmatu eta erratzeko aukera emango diguten eskolak.

Talde eta elkarte feminista askok azken urteotan, batez ere, transgresioa, freskotasuna, txinparta... ekarri dituzte plazara. Gurean, ordea, ez ditut horrelakoak ikusi (han eta hemen bai, baina oro har ari naiz). Zergatik gaude hain *apalankatuta*? Administrazioarekiko larregiko dependentzia akaso? Erakundetze eta profesionalizazio maila altuegia akaso? Koldo Izagirrek salatzen zuen funtzionarizazioa ote?

Baina natorren adibideetara. Liburuan emakume abertzaleen topaketetan izandako eztabaida eta gogoetak batzen dira. Horrez gain, topaketen alde ludikoagoari ere egiten diote leku: talde sentimenduari, kohesioari, igurtziari eta abarri. Euskaltzaleon topaketak, ordea, eta salbuespenak salbuespen, gatz bakoak dira, eta liburuan esaten dena gurean imajinatzea nahiko zaila egiten zait gaur-gaurkoz.

Euskalgintzak urteetan plantoa eta ekintza zuzena erabili izan ditu: ikastolen sorrera, gau eskolen sorrera, unibertsitateetan egindako plan- toak, ezabaketa egunak eta abar.

DANI BLANCO

KONTSEILUA

Txerra Rodriguezen iritziz, talde feministek transgresioa, freskotasuna eta txinparta ekarri dituzte plazara. Euskalgintzan ez du horrelakorik ikusten. Ezkerrean, abortatzeko eskubidearen aldeko manifestazioa Iruñean, 2014ko apirillean. Eskuinean, 2015eko apirillean Iruñean, Anaitasuna kiroldegian, euskaraz bizitza aldarrikatzeko egindako ekitaldia.

Hala ere, azken urteotan gutxi erabili izan dira horrelakoak. Feministak, aldiz, gero eta sarriago ari dira horrelakoak erabiltzen euren aldarrikapenetan. Euskaltzaleok zailtasunak ditugu guk nahi ditugun mezuak helarazteko eta ekintza zuzenak bide ona izan daitezke mezu horiek zabaltzeko. Ez ala?

Euskal feminismoaren historiari, azken urteotan behin behin, aniztasuna eta dinamikotasuna dario: elkarte asko eta lan ildo asko ireki dituzte azken urteotan. Eta horrek berriro ere euskalgintzara narama artez: horrenbeste urteren ondoren, inori ez zaio bururatu, esate baterako, etorkin euskaldunen elkarterik sortzea? Edo euskara nagusitan ikasi dutenen elkartea? Edo euskara teknikarien elkargo profesionalik?

Edo euskara hutsez biziko direnen laguntza antolatuko duen elkarterik? Edo... Ba, antza ez.

Inbidia latza pasatu dut liburua irakurtzen. Nahiko nituzke euskalgintzarentzat feminismoak azken urteotan duen bizitasuna, konplexutasuna eta intuizioa

Beste kontu bat ere ekarri nahiko nuke lerrootara: feminismoak emakumez osatutako erakundeetan

garatu du bere jarduna. Baina ez du inondik ere ahaztu jendartearen “beste” erdia. Eta hasieratik eta nahiko sistematikoki saiatu da haienganako diskurtsoak sortzen eta elikatzen. Gurean, ostera, ez dut ikusi nik erdaldunenganako diskurtsoarik azken urteotan (“zoaz euskaltzegira” bezalako errieta-aginduak kenduta). Eta euskaldunok elikatzen ez baditugu, nork elikatu behar ditu gure aldeko diskurtsoarekin?

Inbidia latza pasatu dut liburua irakurtzen. Nahiko nituzke guretzat feminismoak azken urteotan duen bizitasuna, konplexutasuna eta intuizioa. Nahiko nituzke bai. Asko dugu ikasteko, asko dugu ikusteko, asko egiteko, asko deseraikitze eta asko desikasteko. Eta, ahal den neurrian, elkarrekin. ■

tradEBI
 EB Traducciones Itzulpenak, S. L.
 www.tradebi.com